

ДЕСЕТ ЗАГАРАНТИ ЗА ЗАЕДНИЦИТЕ

ПРЕКУ СВОИ ПРАТЕНИЦИ МАКЕДОНСКИТЕ ИСЕЛЕНИЦИ ЌЕ ОДЛУЧУВААТ ЗА ИДНИНАТА НА МАТИЧНАТА ДРЖАВА

Во иднина наместо 120 народни избраници во пратеничките клуби во највисокиот законодавен дом ќе седнат 133 пратеници, или поконкретно десет собраниски фотелји ќе бидат резервирани за помалите етнички заедници, а три за пратениците кои македонските иселеници ќе ги избираат во три изборни единици - Европа, Америка и Австралија.

Без оглед на тоа колку ќе чини владиниот потег за гласање на иселениците, ваквиот чекор е и за поздравување, бидејќи прв пат во изминативе 17 години од македонската независност некој се сети дека Македонија има свој народ кој живее надвор од нејзините граници.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Македонскиот законодавен дом во иднина ќе го сочинуваат 133 пратеници. Од нив десет ќе бидат загарантирани за помалите етнички заедници, а три за македонските иселеници. Тоа значи дека прв пат по 17 години од македонската независност некој конечно се сети на нашинците кои живеат надвор од границите на матичната држава. Според најавите, иселениците ќе можат да гласаат во три изборни единици и тоа во Европа, Америка и во Австралија, од каде всушност ќе ги добијат и трите свои избраници во македонското Собрание. Ваквото решение, кое наскоро ќе добие и практична реализација, го понуди македонскиот премиер Никола Груевски. Нашата извршна власт веќе забрзано работи на измените на Изборниот законик, во кој треба да бидат вметнати новите законски решенија, а до колку сè се одвива според предвидената динамика, тоа би значело дека веќе на наредните избори иселениците ќе можат да ги добијат своите избраници кои ќе бидат составен дел од новиот македонски пратенички состав.

Кога станува збор за гласот на нашинците, овој чекор на актуелната власт и тоа како е значаен за иднината на македонската држава. Па, нели наша уставна обврска е да се грижиме за положбата и за правата на Македонците во соседството и за иселениците, да го помогаме нивниот развој и да ги унапредуваме врските со нив. Во оваа насока треба да

се огледаме на соседите и на сè она што тие го прават кога станува збор за гласањето на нивните граѓани кои живеат во други земји. Сепак, доволно ќе биде да се осврнеме и на стратегијата која ја имаат Албанците во оваа држава - на денот на изборите со авиони да доаѓаат во Македонија и да гласаат. Па, токму поради тоа ние денес живееме во ваква Македонија.

ИСЕЛЕНИЧКИ ГЛАС

Во изминатиов период македонските иселеници немаа право да гласаат во дипломатско-конзуларните претставништва, така што ретко кој на сопствен трошок доаѓаше во матичната држава за да гласа. Без оглед колку овој чекор ќе ја чини Владата, важно е и да се обезбеди регуларност во трите нови изборни единици. Веројатно допрва ќе се одредуваат начините како ќе се гласа. Но, пред сè, Македонија ќе треба да го прецизира бројот на нејзините иселеници. Како држава покажавме дека ја немаме вистинската бројка на луѓето кои се иселиле од Македонија или, пак, се на привремена работа во странство, при што постојано се манипулира со нивните гласови.

За најголемата опозициона партија СДСМ решението за гласање на иселениците е прифатливо, но најбитно е, како што потенцира и потпретседателот на оваа партија, Јани Макарадули, да се изнајдат механизми за контрола на изборите за да не се злоупотребаат гласовите.

Меѓутоа, Демократската унија за интеграција не го прифаќа овој владин предлог.

"Македонија - потенцира Рафиз Алити

Според Владата, проектот за загарантираните десет пратенички места за помалите етнички заедници бил соодветен на трендот на повеќе европски земји за поголема општествена справедливост. Но, дали тоа ќе ја промени биетничката слика во РМ, дали навистина некој е загрижен за животот на другите заедници или, пак, е загрижен за нивниот глас и за собирање поени на своја сметка. Намерата на шефот на македонската извршна власт е повеќе од очигледна. Со гласот на помалите етнички заедници да го откочи процесот на донесување на реформите во сферата на правосудството, а веројатно и да го докомплетира Судскиот совет, кој е и еден од пресудните услови за позитивниот извештај од Еропската комисија, кој Македонија го очекува во ноември, од кој зависи и добивањето на нашиот кандидатски статус.

- нема капацитет да организира избори во земјава, а камоли во странство. Со тоа уште повеќе ќе придонесеме да имаме нерегуларни избори".

И Либерално демократската партија е против учеството на дијаспората на изборите. Оттаму потенцираат дека и од Советот на Европа и од Венециската комисија било соопштено оти Македонија нема капацитет да организира избори надвор од земјата.

Но, дали навистина е во прашање регуларноста на изборите или, пак, некој стравува од гласот на Македонците? Дали со овој потег владејачката гарнитура на сопствена адреса ќе го препише гла-

РАНИ ПРАТЕНИЧКИ МЕСТА И ТРИ ЗА ИСЕЛЕНИЦИТЕ

сот на иселениците? Времето ќе даде одговор и на ова прашање.

ЗАЕДНИЦИТЕ

Според договорените места, пак, за заедниците во Собранието, распоредот би бил следен: четири места за Турците, по две за Србите и за Ромите и по едно за Власите и за Бошњациите. Договорено било да се донесе и закон за основање посебна Агенција за малцинските заедници. Во однос на овие загарантирани десет пратенички места, од Владата коментираат дека работат на наоѓање форма за негување на културниот идентитет на помалите заедници, како и за обезбедување натамошен демократски

го зависи и добивањето на нашиот канديدатски статус. Договореното, според најавите, би значело дека пратениците со турска, српска, ромска и бошњачка припадност би го напуштиле опозициониот блок предводен од СДСМ и би ѝ се придружиле на власта. Поконкретно, пратениците Иван Стоилковиќ, Кенан Хасипи, Хади Незири, Неждет Мустафа и Есад Рахиќ би требало да ги поддржуваат владините проекти. Пратеникот од Демократската партија на Турците, Кенан Хасипи, посочи дека премиерот ги прифатил барањата за гарантирани места за помалите етнички заедници, за закон и за Агенција за правата на малцинствата. Дистрибуцијата на мандатите, како што објасни Хасипи, ќе биде соодветна на

Србите и по едно за Бошњациите и за Власите. Сегашниот понуден број на пратенички места тој го сфаќа како понижување за ромската заедница. Мустафа предлага да има пет гарантирани места за малцинствата, а за петте да се оди на избори, при што Македонија би била една изборна единица. Ваквата опција е прифатлива и за Рахиќ, иако тој напоменува дека градењето партии на национална основа води кон дестабилизација на државата.

Меѓутоа, прашањето е дали ќе има нова промена во бројот на местата гарантирани за заедниците и дали СДСМ ќе остане сама? За потсетување, од 27 мандати во овој пратенички состав, кои ги доби нивната коалиција, пет им припаѓаат на помалите заедници. Можеби затоа од оваа партија не го поддржуваат предлогот за загарантираните места за заедниците.

"Нашата кампања во 2010 година треба да биде за европска Македонија и во неа разликите треба да се интегрираат наспроти делењето. СДСМ својата грижа за помалите етнички заедници ја покажа многу пати досега во практиката. Во овој пратенички состав од 27 мандати, колку што доби коалицијата 'За', пет се на помалите заедници, што е речиси 20 отсто. Дополнителниот начин на избор на два, три или повеќе списоци може само уште повеќе да ја подели Македонија. Покажавме дека работите можат да се решат заеднички, со интегрирана кампања, а не со поделби и со различни етнички кампањи", посочи Јани Макрадули.

На забелешката дека и нивната влада своевременно беше расположена да дозволи квоти за малите етнички заедници, тој одговори: "Тоа за нас не беше прифатливо и ние не го донесовме".

За ДУИ, пак, квотите за помалите заедници се обид за девалвирање на Бадентеровото мнозинство. Рафиз Алити вели дека ангажирале нивни експерти кои го преиспитувале овој предлог за тие да добијат точни сознанија како тој ќе се одрази врз двојното гласање и гласањето со Бадентер.

Шефот на пратеничката група на ЛДП, Андреј Жерновски, коментира дека и покрај предупредувањата од меѓународната заедница, Владата упорно инсистира на соло-игра.

"Иако се работи за исклучително битна материја, повторно имаме предлог кој не е усогласен со опозицијата. Сосема е јасно дека Груевски го прави ова од дневно-политички интереси, за да обезбеди поддршка за Бадентеровите закони", вели Жерновски.

ВО ИДНИОТ ПАРЛАМЕНТАРЕН СОСТАВ НАЈВЕРОЈАТНО НА 120-ТЕ НАРОДНИ ИЗБРАНИЦИ ЌЕ ИМ СЕ ПРИДРУЖАТ УШТЕ 13 НОВИ КОЛЕГИ

развој. Според нив, проектот бил соодветен на трендот на повеќе европски земји за поголема општествена справедливост. Но, дали тоа ќе ја промени биетничката слика во РМ, дали навистина некој е загрижен за животот на другите заедници или, пак, е загрижен за нивниот глас и за собирање поени на своја сметка. Намерата на шефот на македонската извршна власт е повеќе од очигледна. Со гласот на помалите етнички заедници да го откочи процесот на донесување на реформите во сферата на правосудството, односно Законот за јавно обвинителство и за Совет на јавни обвинители, а веројатно и да го докомплетира Судскиот совет, кој е и еден од пресудните услови за позитивниот извештај од Европската комисија, кој Македонија го очекува во ноември, а од не-

пропорционалната застапеност на етничките заедници.

"Компромисот е направен со тоа што малцинствата ќе ја дадат поддршката при двојното гласање на законите. Прашањата кои се во реформска насока, а за кои е потребно Бадентерово мнозинство, ќе бидат поддржани, освен оние проекти кои се на штета на интересите на малите етнички заедници", рече Хасипи.

Сепак, вака распределениот колач почна да ги разединува етничките заедници. Неждет Мустафа од Обединетата партија на Ромите и независниот Есад Рахиќ, припадник на бошњачката заедница, немаат ист став како Хасипи. За Мустафа е пореално десетте мандати да бидат распределени во пропорција: по три места за Турците и за Ромите, две за